

PEVEC

GLASILO PEVSKE ZVEZE

Uredništvo: Florjanska ulica št. 18

Upravištvo: Miklošičeva cesta 7

Izhaja kot mesečnik v dvojnih

številkaš in velja za celo

leto z glasbeno prilogo

ved 30 Din, za Italijo

18 lir, za Avstrijo

pet šillingov,

za Ameriko

en dolar

1927

MAJ-JUNIJ

ŠTEV. 5-6 • LETO VII

„ŠAGRIN“ d. z o. z.

ZALOGA KNJIGOVESKIH, KARTONAŽNIH IN TISKARSKIH
TELEFON 2595 POTREBŠČIN LJUBLJANA
TELEGRAM: LES MIKLOŠIČEVA C. 6

VSEBINA.

Članki:

E. Adamič: Nekaj misli o prireditvah narodnih pesmi.
Dr. J. Čerin: Zgodovinski razvoj vojaških oziroma turških godb.

Vestnik P. Z.:

Iz upravnništva — VI. pevski tečaj „Pevske zveze“ — Glavna letošnja pevska prireditev, združena z občnim zborom „Pevske zveze“ — Iz uredništva — Seja PZ — Pevska šola za pevce-začetnike — Občni zbor pevskega odseka SKID na Ježici.

Iz ljubljanskega koncertnega življenja:

Koncert Glasbene Malice — Sallnerjev zbor — Koncert Nar. žel. glasb. drušl. „Sloga“ — Koncert Vide Jerajeve — „Prosvetna zveza“.

Razne vesti:

Razne vesti — Ob priliki letošnjega mednarodnega glasbenega festivala v Frankfurtu — V Francijo — Posebno važen list — Današnji številki.

Iz glasbenih listov:

„Jugoslovanski muzičar“ — Zbori št. 3. in 4.

Glasb. priloga:

Emil Adamič: Dve kiti, meš. zbor — Martin Železnik: Lahko noč, moški zbor — Anton Dolinar: Moja mamica, ženski zbor.

FRANC PAVLIN, LJUBLJANA

CENTRALA: GRADIŠČE 3 — PODRUŽNICI: BORŠTNIKOV TRG 4
NAJBOLJŠE TRG TABOR 4 NAJCENEJŠE
MANUFAKTURA, SPECERIJA S KOLONIAL. BLAGOM, GALANTERIJA

E. Adamič:

NEKAJ MISLI O PRIREDITVAH NARODNIH PESMI.

A. Sever je napisal v prvi številki letošnjega »Pevca« sledeče vprašanje: »Ali naj bodo naše bodoče zbirke narodnih pesmi v razmerju s stremljenji umetne glasbe v muzikalno vzgojnem oziru aktivnega ali indiferentnega značaja?«

Najlažje in najtočneje nam na to odgovori glasbena zgodovina.

V glasbeni umetnosti pozna muzikalni srednji vek dve glavni sili: gregorijanski koral in narodno pesem. Viteški »minnesang« se je razvil na narodnem glasbenem temelju, narodna pesem mu je dala ustvarjajočo, razvijajočo moč. Bila je neizčrpen vir, iz katerega so zajemali največji glasbeni mojstri melodije. Te melodije pa niso samo uporabljali za prireditve večglasnih, umetnih svetnih pesmi, temveč so na njih gradili tudi duhovne, nabožne skladbe največjega, najresnejšega stila. »Ni dvoma,« pravi Ambros, »da so sveže, žive narodne pesmi na umetno kontrapunktiko delovale dobrodejno. Ti umetni kontrapunktični stavki bi premnogokrat ostali mrtev računski eksempl, da ni prinesla narodna pesem vanj močnega, osvežujočega elementa, kosa narodnega življenja. Če bi mojstri-glasbeniki za te svoje skladbe iznašli svoje lastne melodije, takrat tako tesno stoječe pod vplivom gregorijanskega koral, bi ostali svojemu narodu vedno tuji. Tako pa je ljudstvo v njihovih skladbah spoznalo svojo lastnino, ki si jo je umetnost izposodila, da bi mu jo vrnila bogatejšo, oplemeniteno, dvignjeno v višje duhovno življenje. Gregorijanski koral in narodna pesem sta bila edino prava voditelja, ki sta obvarovala umetnost pred propadanjem.«

Ambros ima z ocenitvijo narodne pesmi prav, toda ona je le enostranska. Končno bi bila zasluga narodne pesmi le indirektna, ako bi obvarovala njena svežost nad njo matematično zgrajene kontrapunktične formule pred praznoto in pozabljenjem. Tudi če abstrahiramo vrednost narodne pesmi za razvoj in končni dvig inštrumentalne glasbe, je še nismo po zaslugi ocenili. Narodna pesem ima neizčrpano vrednost kot edino čista narodna glasba, pa tudi kot posebna vrsta umetne pesmi. Najstarejše narodne pesmi spoznava današnja generacija še vedno za svojo lastnino in jih rada poje; torej imajo ti napevi tako rekoč večno estetično prednost, še danes so pravilni izraz tekstove vsebine. Ti enoglasni napevi so v vseh časih služili in bodo vedno služili kot neprecenljiv material za narodne plese, koračnice, igre, simfonične zgradbe, opere itd. Njih ritmi, melodične posebnosti, forme itd. so bile in bodo vedno blago, ki se ga bodo posluževali skladatelji, raziskovalci glasbenega folklor, umetnostni zgodovinarji itd.

Poleg te prvotne, enoglasne oblike, ki je zašla sprva z Lutrom, pozneje tudi v rimsko-katoliško in pravoslavno cerkev in bogoslužje, je vzrasla iz nje s časom muzikalna umetnina, kjer se je razširila enoglasna melodija v idealno umetniško tvorbo. V tej obliki, torej z največjo umetnostjo prirejeni, ali kakor smo do nedavna rekli: harmonizirani narodni pesmi (ker smo živeli in deloma še konservativno živimo samo v akordnih oblikah, v verti-

kalnem gledanju skladb) je narodna pesem našla pristop v kraljeve dvorane, v dvorne kapele, pa tudi v družinske, plemiške in meščanske kroge. Dočim je enoglasna narodna pesem prej služila le kot glasbeni material za zgradbo muzikalnih umotvorov, je sedaj prišla do žive veljave sama v vsej celoti ter si priborila vse sloje, koncertni oder in dom.

Pri tej priliki naj se pomudim nekoliko pri večglasju naše narodne pesmi. Navzlic vsemu je naša pesem, kakor narodne pesmi vseh drugih narodov, vendarle samo enoglasna. Dominantni in temeljni trozvoček, nad katerim plava napev, je tako enostaven in enoličen in tako malo zanimiv, da ga lahko narod poje, ako mu ga zapišeš ali ne. Naš pevec ga bo instinktivno zadel brez vsakih not, tujcu pa napiši le formulo I.—V. in ako ima količkaj posluha, bo zadel pravo. Harmonično torej naša narodna pesem v obliki, kakršna poje narod, ni baš zanimiva; tisočkrat večjo prednost ima v svojem napevu. Zato zapisovati narodno pesem v harmonizirani obliki, ako ni tam ničesar drugega kot I. in V. trozvočna stopnja, nima mnogo smisla. Naš narodni pevec doma, v gostilni, na polju, na romanju, pod oknom bo to celo boljše zadel kot zapisovalec. Takemu pevcu daj le napev, le tekst, vse drugo bo boljše opravil, in to brez not. Note pa so najbrž namenjene onim pevcem, ki hočejo kaj več, kot samo tako prepevati, kot pojo na vasi ali doma pri peči, torej pevcem, ki se hočejo dvigniti s svojim petjem nad petje, kakor ga slišijo povsod, sicer bi jim not ne bilo treba, ker tako prepevati itak prav dobro znajo. Zanje nov bo le napev, torej enoglasna oblika narodne pesmi. Ta pa se razširi največkrat in najhitreje brez not, iz ust do ust. Ako pa bo v nji količkaj tujega (to velja tudi za podpisano harmonijo), bo narodni pevec sam to kaj hitro odklonil in zavil in »podložil« po svoje. Pesmarice, note torej, ne morejo biti zato tu, da utrdimo pevca v večno istem, temveč, da ga dvignemo k umetni pesmi, da ga oplemenitimo, da mu glasbo poglobimo, da ga usposobimo k užitku večjih lepot, da ga prerodimo, da mu obrusimo surovi dragoceni kamen narodne pesmi, da se zasveti še v tisočkrat lepši luči in da s tem pridobi na ceni, na bogastvu svojem. Tako dvignjeno in okrašeno narodno blago bo priborilo vse sloje, bo most iz kmečke kočice do nebeških umetniških višin, bo postala last ne samo enega, lastnega naroda, ampak umetnina, ki jo bodo spoštovali in vzljubili ter razumeli tudi vsi še na tako visoki kulturni stopnji stoječi narodi.

Le na tak način je postala narodna pesem tudi v prejšnjih časih odločilna v zgodovini glasbene umetnosti.

Umetna oblika narodne pesmi v dobi mnogoglasja je bila kontrapunktična. Melodija narodne pesmi je tvorila tako zvani »tenor«, okoli nespremenjenega, trdnega napeva pa so se bili drugi glasovi v umetnih arabeskah in linijah. Res je, da so ti narodni napevi dostikrat utonili v nadvse umetnem nakitu, toda le z ozirom na obliko. Glavna stvar pa je duh. Sicer se te dvo-, tri- in večglasne skladbe v muzikalnem srednjem veku niso mnogo razlikovale od sodobnih cerkvenih kompozicij. Ako je narodni napev služil v cerkveni kompoziciji kot »tenor« — in to se je čestokrat dogajalo, pa seveda ni smel premočno prodirati iz ostalih glasov. Popolnoma nekaj drugega pa je bilo, ako so se prirejali narodni napevi za svet, za koncert, za dom. Tedaj pa je bila glavna stvar napev. In te skladbe, te prireditve so bile silno težke, tako, da se danes čudiš pevskemu znanju takratnih pevcev. Poznejša instrumentalna glasba je uničila to znanje, še bolj pa spremljano enoglasje, ki je v zgodovini sledilo na polifonsko dobo ter nauk o akordih, ki je ubil prožnost in melodijo glasov s tem, da jih je degradiral do službe podrejenih slug napeva, ki je bil v enem samem glasu. V tej dobi več ali manj živimo še danes. Ako hočemo oživeti zopet

veliko zborovsko umetnost nekdanjih časov, jo moramo navezati na 17. stoletje, na dobo polifonskih madrigalov, preskočiti dobo homofonije in akorda, oploditi z novimi glasbenimi pridobitvami preteklost, da vznikne nova, vesela, umetna zborovska pesem.

Ljudje, ki so peli te umetne madrigale, te kontrapunktično prirejene narodne pesmi, so prav dobro poznali »tenor«, ki je vodil vso pesem, kakor pozna danes pri nas Gorenjec svoj napev, četudi nekdo poje spremljajoči glas »čez«. Tako je ta »tenor« postal učinkovito umetniško sredstvo. Spremljajoči glasovi so bili le arabesko, dražestno ozadje, kot zelena, živa trata, nad katero se ziblje cvetoča melodija, narodna pesem. Tako je bila posajena preprosta cvetka v novo, zrahljano in plodno vrtno gredo, kjer se je razvila v najkрасnejši cvet. In kakor so skrbno gojili in dvigali do najvišje umetnosti narodno pesem skladatelji tedanje polifonske dobe, n. pr. Heinrich Izaak, Ludwig Senfl, Finck, Georg Forster itd., tako so dali preprosti narodni pesmi umetno obliko in jo dvignili do najvišje umetniške stopnje, ne da bi ji odvzeli njeno pristnost, skladatelji vseh narodov: Nemci v prvi vrsti, Francozi, Italijani, Rusi, Čehi itd. Imen niti ni treba navajati. Nihče izmed vseh teh syetovnoslavnih glasbenikov ni pozabil narodne pesmi ali v inštrumentalnem ozadju, ako se je pela, ali v kakršnikoli priredbi obogatiti in odeti v glasbeno razkošje svojedobnih glasbenih pridobitev. Iz njih je nastala nacijska glasba v najširšem pomenu.

Prav je, da zapisujejo zbiratelji narodne pesmi prav tako, kakor jih poje narod. Te zbirke bodo služile razvijajoči se raziskovalni, primerjalni glasbeni znanosti. To je njih glavni namen. Na noben način po drugi plati ne odobravam priredb narodnih pesmi, ki jim jemljejo njih značaj, ki jih polože na mučeniško Prokrustovo postelj. Narodna pesem, napev, značaj njen naj ostane ali popolnoma nespremenjen, ali pa v kolikor mogoče visoki meri idealiziran. Taka bodi vsa prireditev narodnih pesmi, pa bodisi, da je čisto inštrumentalna, ali pisana za solospjev ali za zbor. Iz nje mora gledati vedno narodna duša skozi prizmo duše umetnika-prireditelja. Narod naj jo spozna in vzljubi vsekdar in povsod. In čim lepša bo, bolj bo ponosen na njo, bolj bo spoštoval sam sebe v nji, kajti dvignil bo ž njo vred tudi sebe samega.

Dr. J. Čerin:

ZGODOVINSKI RAZVOJ VOJAŠKIH OZ. TURŠKIH GODB.

(Dalje.)

Do Marije Terezije še ni bilo regularne vojske, nabirali so vojake kot prostovoljce. Marija Terezija je prva uvedla vojaški nabor. Leta 1771. so dobili regimenti stalna naborna okrožja. Kranjska je bila določena v dopolnitev pešpolku št. 43, čigar imejitelj je bil leta 1775. grof Anton Thurn, med tem ko je poznejši deželni polk 17 dobil svoje naborno okrožje v Mladi Boleslavi na Češkem. Ko so tedaj za časa Marije Terezije od leta 1771. določili regularne polke, so ti polki dobili tudi svoje godbe. Slišali smo že, da je bil leta 1770. stalež vojaških godb 18 muzičarjev. S časom se je število povečalo in so z letom 1891. bile avstrijske vojaške muzike, sistemizirane z 42 godbeniki, v naši državi pa imamo godbe po 46, 31 in 24 muzičarjev. Ljubljanska muzika 46, izjemno ima muzika kraljeve garde 75 godbenikov.

Stari Ljubljančani so vojaške godbe zmerom zelo ljubili, in godbe so bile v Ljubljani vedno posebno dobre. Pili so pa Ljubljančani tudi

zmerom radi, in v gostilno jih je vlekla razen vina tudi godba. Iz te slabe (?) navade pak so si vedeli deželni stanovi konec 18. stoletja odpreti studenec dohodkov (seveda ne Bog ve kako bogatih). Naložili so davek na godbo, tako zvan »Musikimport« in ga dali v najem. Najemnik pa je moral sam hoditi po gostilnah in sam pobirati godčevsko pristojbino. Leta 1793. vemo, da so po gostilnah godli že tudi vojaški godci, najbrž na svojo roko. Najemniku godčevske pristojbine se je leta 1793. naznanilo, da je neki gostilničar imel minulo noč godce, a plačal mu ni ničesar. Ovadil ga je pri gosposki. A gostilničar se je izgovarjal na vojake, ki so dejali, da so pristojbino plačali že sami; vendar imenovati ni vedel nobenega, neznan so mu bili vsi, razen bobnarja pri »turškem« bobnu.

Godci so bili tačas že tako predrzni, da so prihajali celo tjakaj gost, kamor jih ni nihče klical. Zato se je leta 1795. izdal ukaz, da bodo kaznovali vse tiste godce, ki bi hodili gost na svatovščine brez dovoljenja ženinovega ali nevestinega.

Seveda niso te vojne godbe samo v gostilnah našim starim »purgarjem« za zabavo svirale, temveč je bila njihova važnejša naloga, da so povelicevale razne praznike in da so nastopale pri mnogovrstnih zunanjih paradah. Ko sta dne 17. febr. 1797 prišla v Ljubljano princ Karel in princ Ferdinand, je princ Karel v »ofštarii Wildenmann na plazi doli ftopil, purgarji inu ftrelzi fo s bobni inu musiko na plazi v paradi ftali.« — Kmalu potem, dne 4. aprila je bila »Wahparade s turfhko musiko ob enajfti uri.« »Ena kompania turfhke musike« je pa sploh v Ljubljani bila »inu vlak dan ob poldne na parado hodila«. Pri vožnjah po Ljubljani je vedno sodelovala turška muzika, in dne 18. julija leta 1797. je »hestnajft vikfhkih offizirjov v kasarni pri Sv. Petri per turfhki musiki na kojnih plesalo«. Ko so bili leta 1809. Francozi v Ljubljani — od leta 1809. do 1813. so bili Francozi gospodarji Ljubljane — so pripeljali lastno godbo seboj, a francosko godbo so imenovali »Hautboisten«, in njihove koncerte so imenovali »Harmoniemusik«.

Ko so zavezniške države dne 31. marca 1814. vkorakale v Pariz, je proslavil ljubljanski regiment vacquant ta zgodovinski dogodek s serenado s turško muziko in v dneh 10., 11. in 12. julija 1814. je bilo v Ljubljani veliko slavlje sklenjenega miru in v slavlju najlepša prireditev je bila vožnja po Ljubljani dne 11. julija in sicer ob spremljevanju turške in francoske »Hautboisten« muzike.

Od leta 1822. naprej se začne v Ljubljani intenzivna uporaba vojnih godb v kulturne svrhe. Če so imeli filharmoniki leta 1802. orkester 25 mož namreč 4/I, 4/II, 2, 2, bas, 2 flavti, 2 oboe, 2 klarineta, 2 fagota, 2 rogova, 1 trompeto, 1 kontrafagot in 1 pavko, in je bilo že med temi samo šest vojnih muzičarjev, se ni mogla 20 let pozneje izvajati nobena svečana maša, nobena glasbena akademija in nobena opera, da ne bi bilo v orkestru večje število vojaških godbenikov. Civilnih godbenikov ni bilo za nobeno orkestralno prireditev dovolj na razpolago. Filharmonično društvo je zato leta 1826. ustanovilo specialno šolo za godalne in pihalne instrumente; s prav lepim začetkom, bilo je namreč v prvem letu 16 učencev za godala, in celo 27 učencev za pihala. Ljubljanski magistrat pa te šole ni podpiral, in po dveh letih je moralo filharmonično društvo to šolo zopet opustiti. Vojne muzičarje pa takrat niso porabljali samo za sodelovanje v orkestru, leta 1823., ko se je 21. marca izvajalo Haydnovo Stvarjenje že drugič v Ljubljani, so člani takratne vojaške godbe in njihov »Direktor«, kakor je bil njegov naslov, Oberleutnant Callaus celo v zboru peli. — Prvič so izvajali »Stvarjenje« od Haydna 25. decembra 1801.

S sodelovanjem vojaške godbe, je bilo mogoče v gledališču dajati »velike opere«, opere z velikim sceničnim aparatom, tako da je bilo 9. januarja leta 1830. pri operi »Križarji v Egiptu« od Meyerbeera nad 100 sodelujočih oseb.

Z iznajdbo ventilov so postale turške muzike povesod, tudi v zasedbi na pihala, koncertni aparat. Instrumente z ventili so uvedli le polagoma v godbeni zbor. Najprej imamo rogove z ventili, leta 1828. dobimo kromatične trompete, leta 1832. že kromatičen bas (bombardon), od leta 1838. do 1858. je na sestavi pihalnega orkestra z veliko energijo in velikim razumevanjem deloval kapelnik pruske konjičke muzike Wilhelm Wieprecht.

Lahko rečemo, da je z letom 1850. organizacija in reorganizacija vojaških godb do najvišje stopnje izvršena in imamo mi še danes v našem vojaškem orkestru one instrumente, ki tvorijo kot popolno celoto v harmoničnem in melodičnem oziru.

Prvi koncert v Ljubljani z novimi instrumenti je bil 17. marca l. 1843. ko je godba 17. pp. (Princ Hohenlohe Langenburg) izvajala med drugim »Rondo« iz opere »Uggero ilvanese« od Mercadanteja. Štela je ta godba takrat 37 godbenikov, njihov nastop se je odlikoval posebno s čisto ubranostjo in z mogočnim glasom pihalnega ansambla. (Konec prih.)

VESTNIK PEVSKE ZVEZE

IZ UPRAVNIŠTVA.

Pozivamo ponovno vse naročnike, da nam po priloženih položnicah poravnajo čimpreje naročnino. Vse prijatelje našega gibanja prosimo, da agitirajo za »Pevca«. Če dobimo dovolj naročnikov, bomo mogli list vsestransko razširiti.

Zbori! Sezite po »Pevčevih« pesmaricah, ki so še v zalogi pri PZ v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7. S tem obogatite svojo knjižnico in pomagajte »Zvezi«.

Pevski odseki pošljite »Pevski zvezi« čimpreje članarino 30 Din. Prejšnja leta tega nismo zahtevali, zdaj smo pa prisiljeni to iztirjati, ker centrala sama ne more nositi vseh stroškov.

VI. pevski tečaj »Pevske zveze« se je vršil v Stični v dneh 20. in 21. aprila in sicer za žužemberško in šmarsko dekanijo. Udeležencev je bilo 18, zraven poklicnih pevovodij in organistov, 2 duhovnika in 5 zastopnikov domačega ozir. okoliškega učiteljstva. Poleg običajnih predavanj o pevovodstvu, izgovarjavi, estetiki in izobrazbi glasu, organizaciji PZ, je domači organist g. p. prior Evgen predaval tudi o razlikah med gregorianskim in cistercijskim koralom. Skupne vaje v sredo sta se udeležila domači in sosedni šentviški pevski zbor — okrog 66 pevcev. Zvezni pevovodja g. Marko Bajuk je po vaji zbranim pevcem izgovoril nekaj poučnih in bodrilnih besedi, ki so bile prav navdušeno sprejete. Ob zaključku tečaja se je ustanovilo tudi novo — stiško — pevsko okrožje za kraje od Krke do Žužemberka in od Šmarja do Trebnjega.

Odbor se je takole konstituiral: Predsednik: Alojzij Intihar, šolski upravitelj na Krki. Pevovodja: Franc Požun, organist in tajnik v Žužemberku. Tajnik: Pavel Zagar, organist v St. Vidu pri Stični. Blagajnik: Franc Sever, organist v St. Jurju pri Grosupljem. Okrožje priredi prvo skupno prireditev še tekom poletja in so bili v tem smislu storjeni že prvi sklepi. — Da je tečaj vsestransko izredno lepo uspel, je pač največja zasługa hišnega gospodarja, mil. gosp. opata, ki je v vsakem oziru šel kar najbolj na roko, za kar mu bodi ponovno izrečena najlepša zahvala.

Nadaljnji pevski tečaji se bodo vršili od avgusta naprej in sicer v Ribnici, za ribniško in dele kočevske dekanije, v Novem mestu za vso okolico, v Leskovcu za tamonjšno dekanijo in za vso Belokrajino v Crnomlju. Potem bomo izdali celokupno poročilo in statistiko o vseh tečajih. Uredništvo kot upravništvo »Pevca« čutita že mnogotere uspehe teh tečajev.

Glavna letošnja Zvezna prireditev združena z občinim zborom Pevske Zveze se bo vršila v septembru v Radovljici. Gledati moramo, da bo ta prireditev značila pomemben korak napredka v delovanju Pevske zveze. K sodelovanju bosta pritegnjeni radovljiško in kranjsko okrožje. Vse natančnejše podatke bo pravočasno objavil zvezin pevovodja g. prof. Bajuk, krajevne predpriprave bo pa vodil referent in pevovodja radovljiškega okrožja g. Gustl Fabian iz Radovljice. Vse posamezne pevske zборе že naprej opozarjamo, da prično dovolj zgodaj na to misliti.

Posamezne pevske zборе, tudi godbene formacije naših društev prosimo, da nam določljive fotografije, da jih po možnosti objavimo v »Pevcu«.

Seja PZ 10. aprila 1927. Določile so se podrobnosti glede tečaja v Stični. Sklenilo se je, naj se stopi v stik s tiskarno v Lipskem, če bi morda po nižjih cenah tiskala gl. prilogo kot dunajska tiskarna. Rešilo se je več tekočih zadev.

Pevska šola za pevce-začetnike. Pod okriljem pevskega zbora Prosvetnega društva v Celju se je otvorila pevska šola, s katero dobe pevci-začetniki in pevke-začetnice pouk v elementarnih poglavjih pevske teorije. Pouk se bo vršil vsako nedeljo med 11. in 12. uro dopoldne v pevski sobi v opatiji. Gospode in gospodične, ki imajo veselje in vsaj malo zmožnosti za petje, vabimo, da v

obilnem številu izrabijo primerno priliko za samoizobrazbo v pevski teoriji.

Na rednem letnem občnem zboru pevskega odseka SKID na Ježici, dne 3. marca 1927. je bil izvoljen sledeči odbor: Za predsednika br. Lovro Štubelj, Mala vas št. 1; za podpredsednico s. Iva Dobnikar, Ježica št. 14; za tajnika br. France Dovč, Stožice št. 13; za blagajnika br. Joško Terceļ, Savlje; za gospodarja br. Jakob Strah, Stožice št. 33; za arhivarja s. Iva Škerl, Kleče; pevovodja br. Franc Hvastja, Savlje št. 50.

Eventualno pošto prosimo na naslov: France Dovč, žel. Stožice št. 13, p. Ježica pri Ljubljani.

Odsek šteje 34 članov in članic in sicer 9 sopranov, 8 altov, 8 tenorov in 9 basov. — Nastopov je imel zbor v preteklem letu sedem. — Pevskih vaj 92. — Tem potom obnavljamo naročnino za »Pevca«.

IZ LJUBLJANSKEGA KONCERTNEGA ŽIVLJENJA.

V ponedeljek 11. aprila je priredila ljubljanska Glasbena Matica pevski koncert pod vodstvom ravnatelja konservatorija M. Hubada. Program je bil izbran slovanski: od Rusov Grečaninov, Kjuj, Tanjejev, od Čehov Suk in Novak, od Slovencev Adamič, Sattner, od Hrvatov Stolcer, od Srbov Mokranjac. Izvedba vseh zborov je bila na višku, program znatno predolg, kar je nekoliko utrudilo, obisk nerazumljivo pičel. Pri koncertu je sodelovala ga. Vilfan-Kupčeva iz Zagreba z desetimi ruskimi, hrvaškimi in slovenskimi samospevi s klavirjem.

Dne 24. aprila 1927. je Sattnerjev zbor ponovil svoj koncert v Mariboru v frančiškanski cerkvi.

Dne 2. maja 1927. je priredilo svoj koncert Narodno železničarsko glasbeno dru-

štvo »Sloga«. Spored koncerta je bil sestavljen iz dveh delov: V prvem delu sta se izvajali dve Beethovnovi skladbi, v drugem pa del ruskih skladateljev: Glazunova, Musorgskega ter Čerepinina. Koncert je vodil dirigent g. H. Svetel.

Dne 6. maja 1927. je koncertirala slovenska violinska umetnica Vida Jerajeva. Spored je bil sestavljen iz raznih klasičnih komadov za violino in klavir. Klavirsko spremljevanje je prevzel dr. Danilo Švara.

»Prosvetna Zveza« je zaključila svoje delo z izvajanjem Sardenkovega Sv. Jožefa v Unionu, 8. maja 1927. Pevske točke, ki so jih zložili — Sattner (2), Mav (1), Premrl (1), Kimovec (1), Dolinar (2) — je izvajalc Slov. glasbeno društvo »Ljubljana«.

RAZNE VESTI.

Razne vesti. Na vašo okrožnico od dne 6. nov. 1926 Vam odgovorjam sledeče:

Med drugim pišete, da opazate, da je neka razrahljanost v Pevski zvezi. Dalje, da je vez med posameznimi pevskimi zbori in za Zvezo ponehala.

Gotovo ste že premišljevali, kaj je temu vzrok. Ne vem pa, če ste našli pravega.

Edini vzrok je slabo gnotno stanje organistov. Organisti so tako slabo plačani, kakor noben stan, zahteva pa se od njih Bog kaj vse. Nihče pa se ne gane, da bi kaj storil za zboljšanje žalostnega položaja organistov. Jaz sem že velikokrat na raznih zborovanjih govoril, da naj tisti, katerim je za napredek cerkvene in posvetne glasbe, kaj storijo za ureditev organistovskih plač. S tem bodo za glasbo veliko več storili, kakor z raznimi članki itd. Kakor je nemogoče, zahtevati od laičnega človeka, da bi delal,

tako ne morete zahtevati od ubogega organista, da bi se z veseljem oprijel nečesa, kar mu sploh nič ne nese, pač pa mu nalaga dosti dela. Tukaj v Savinjski dolini so mi prav dobro znane plače organistov. Ni pa ene župnije, kjer bi organist od teh dohodkov vsaj za silo izhajal. V nekaterih krajih orglajo celo ženske, ker drugega ne morejo dobiti.

Organisti so na večjih župnijah prosili pri cerkvenokonkurenčnih odborih za ureditev plač na podlagi zakona iz l. 1874., dež. zak. 50, § 36, ki izrečno pravi, da je dolžnost konkurenčnih odborov, da uredijo plače potom posebnih doklad, toda le malokje so to storili. V večini občinah so prošnje kratkoma odbili. Pripomniti moram z žalostjo, da smo opazili to skoro povsodi, kjer so v večini pristaši SLS. Toraj, če že ti nimajo smisla, da bi svojega človeka podpirali, mo-

remo to še manj pričakovati tam, kjer so v večini nasprotniki. Znani pa so mi slučajji, kjer so se celo socijalni demokrati in demokrati potegnili za to, da se organistu pomore, a so naši temu nasprotovale.

Podpisani služujem v tukajšnji župniji že 27 leto. Poprej sem še nekako izhajal, si s pridnostjo prihranil, da sem si postavil lastno hišico. Ker so pa vinogradi popolno opešali, mi je vinska bernja, katera je bila glavni del dohodkov, popolno izpadla. To je že kakih 6 let. Vse moje prošnje pri občini, da bi mi za vinsko bernjo dali primeren nadomestek, so zastoj. Imam poleg žene preskrbeti 6 otrok. Dohodkov celo leto niti čez 6000 Din. Kako naj živimo, se oblačimo? In pri takih razmerah naj še vodimo zборе, hodimo na koncerte itd. Ali je mogoče, da bi organist pri takih razmerah pel in učil petje več kakor za nujno potrebo? Ali je res organist ustvarjen samo za kuluk? Jaz sem na stališču, da ako ljudstvo noče poznati naših potreb, tudi nam ni dolžnost, da bi delali za ljudstvo. Zadolžen sem tako, da mi bodo prodali hišico. Ali bi to bilo, če bi mi ljudje, katerim delam že 27 let, dali to kar mi gre, namreč toliko plače, da bi se vsaj za silo preživel.

Moj slučaj pa ni edini, ampak takih je veliko.

Navedel vam bodem še en slučaj.

V nekem trgu so potrebovali občinskega tajnika. Tamošnji organist, jako inteligenten fant, je prosil, da mu dajo tajništvo. Občina je v rokah pristahev SLS. Tajništvo pa so dali nekemu socialnemu demokratu, bivšemu orožniku in tuju. Svoj sklep so motivirali, da organist se naj drži cerkve. Tajništvo nese mesečno 1000, organist pa ne zasluži mesečno niti 300 Din.

Tudi takih slučajev je zelo veliko. Za organista ni nikjer srca; on naj samo dela zastoj povsodi.

To je torej tisti vzrok, da je vaše delo začelo propadati, in bo tudi še, dokler ne bodo organisti, kateri so večinoma povsod pevovodje, plačani tako, da se bodo potem z veseljem posvetili tudi delu izven svoje službe.

O tem naj bi se razmišljalo tudi pri Pevski zvezi.

Bilježim se z vsem spoštovanjem

Franc Klančnik,
organist.

Op. uredništva. Vse to, kar je tukaj navedeno, podpišemo z obema rokama. Vendar samo tnanje in sklicevanje na višje cerkvene oblasti ne zadostuje. Ljudstvo (tu mislimo na vse poslušavce tudi na oblastnike) morajo spoznati, da je petje uetnost, ki zahteva truda in učenja. Pouk mora obseči vse sloje, da bodo znali to umetnost ceniti, če bodo to znali, potem bodo tudi dejansko cenili tistega, ki to vodi. Pri vseh pevskih tečajih se o tem obširno in podrobno razpravlja.

Ob priliki letošnjega mednarodnega glasbenega festivala v Frankfurtu bo tudi velika glasbena razstava: »Muzika v življenju narodov«. Vodstvo organizacije te razstave za našo državo je v rokah prof. Antona Dobroniča. V poštev pridejo vse razprave o narodni glasbi, in skladbe, kjer so zbrane narodne pesmi ali pa taiste na ta ali oni način umetno obdelane. Uprava »Pevca« se je temu povabila takoj odzvala; uredništvu »Pevca« je prof. Dobronič sporočil, da se čudi, da na splošno odziva iz Slovenije sploh ni, čeprav je taisto vabilo razposlal vsem knjigarnam, glasbenim zavodom, da obstoji nevarnost, da bodo Slovenci v tej svetovni razstavi prav nezatno zastopani.

V Francijo, med naše izseljence je uprava »Pevca« poslala več pesmaric vseh šestih letnikov.

Posebno važen list za razumevanje splošnih umetniških vprašanj, je pri nas »Kritika«, ki jo vsem prav toplo priporočamo.

Današnji številki prilagam oenike češke tvornice glasbenih instrumentov — Josip Lidl v Brnu — Češkoslovaška republika, na kar opozarjamo vse naše čitatelje. Tvrdba Lidl je največja češka tvornica te vrste, in izdeluje samo prvovrstne glasbene instrumente, ki jih izvaža po celem svetu. Pri nas je poznata po dobavi instrumentov mnogoterim vojaškim in društvenim godbam. Vse naše podeželske godbe na to opozarjamo.

† **Jakob Aljaž.** Ob sklepu lista smo zvedeli žalostno novico, da je triglavski župnik-zlatomašnik svetnik Jakob Aljaž 4. t. m. na Dovjem odšel h Gospodu po večno plačilo za velike svoje zasluge zlasti na glasbenem polju. Daljše poročilo prinesemo prihodnjč. N. v m. p.!

LISTNICA.

Gospodu J. Grz. iz Veržeja: Vaše nasvete z dne 3. marca bomo po možnosti rade volje upoštevali. Mladinskih pesmi sploh pogrešamo; naš list pričakuje od skladateljev zlasti mladinskim zborom primernih skladb. Za vse nasvete, želje, vprašanja smo Vam hvaležni.

Popravite v Kimovčevi pesmi »Oj z Bogom« (št. 1, 2) v drugem taktu v I. tenoru osminki des-h v f-d!

P. Hug. Saltner, častni član P. Z., je bil od papeške višje cerkveno-glasbene šole v Rimu odlikovan s častno diplomom. Veselimo se dejstva, da tudi zunanji svet spoznava in priznava delo našega p. Hugolina!

Uredništvu »Pevca« je prijavljen rabljen klavir, ki je po nizki ceni naprodaj. Naslov posreduje uredništvo »Pevca«.

Pevski zbori posnemajte člane radovljiskega pevskega zbora, ki so se vsi naročili na »Pevca«. Tako je prav!

»Jugoslovanski Muzičar«, broj 4. — Organizacioni pregled »Dve devetici«. Aktualni problemi. Naša organizacija II (M. Bajuk). Muzički pregled. Bugarske muzike II. Beethoven (dr. B. Širola). Razno. Organistovske zadeve. Savezne vijesti.

Zbori št. 3. in 4. — mesečna revija za zborovsko glasbo.

Anys in slovenska glasba. — Na članek »Naši muzički putovi«, ki je izšel v zagrebškem tedniku »Narodno djelo« št. 13 z dne 23. febr. 1927, so odgovorili: Emil Adamič, Ant. Dolinar, Hinko Druzović, dr. Gojmir Krek, dr. Jos. Mantuani, Ant. Neffat, Stanko Premrl, neimenovani, L. M. Škerjanc, dr. St. Vurnik. Nadaljevanje Mantuanijevega članka: O jugoslovanski glasbi. Naši skladatelji. Pevska društva. Glasbeni listi. Operna in koncertna kronika. Nove skladbe in izdaje. Razno. Listnica uredništva in upravnštva.

Glasbena priloga prinaša: Mirkov moški zbor, Neven kolo (narodna), Adamičev ženski dvospjev »Tožba«, s klavirjem, Pahorjevo Vipavsko (mešani zbor) in Železnikov mešani zbor »Pri ločitvi«.

Kot je »Pevec« glasilo »Pevske zveze« in izdaja »Glasbeni Vjesnik« »Hrvatski Pje-

vački Savez«, tako je tudi »Věstnik Pěvecký a Hudební«, glasilo Pěvecké Obci Československé.

Redakcija in administracija »Věstnika«: Praha II. Hopfenštokova ul. č. 15. I. p.

»Věstnik pěvecký a hudební«, št. 2. in 3. vsebujeta članke o pevskem festivalu, ki se bo vršil 1. 1928. v Pragi ter razmotrivata o udeležbi in o glasbeni vsebini tega festivala; nadalje priobčujeta razno o »Smetanovem domu«, ki ga hočejo Čehi postaviti svojemu mojstru, i. dr. Dasi so Čehi v veliki meri narod instrumentalistov, streme vendar z veliko vnemo za čim večjo in popolnejšo pevsko organizacijo in za čim večjim napredkom v pevskih zborih, ki jih hočejo imeti v zadnji gorski vasi. Tudi v pevskem oziru bi se lahko naučili pri Čehih mnogo.

Slušatelji ljubljanske univerze so si ustanovili svoj akademski pevski zbor. Predsedstvo je prevzel univ. prof. dr. Jesenko, poslovoedeči podpredsednik je cand. iur. Humer, artistični vodja pa Fr. Marolt. Vsakemu stremljenju, ki je zasidrano v mladini, je uspeh zagotovljen. Tudi naša P. Z. pričakuje od akademikov, da bodo smer našega dela med narodom podpirali!

Pevski tečaj v Stični, 20. in 21. aprila 1927.

Izdajatelj: Pevska zveza (Blaž Poznič) v Ljubljani. — Urednik: Anton Dolinar v Ljubljani.
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.